

Kyndelsmesse 2022 - Asbjørn Hjorthaug (ELBK)

Salme 84; Mal 3:1-4; Ev Luk 2:22-32; II Joh. 1:15-18

Vi har lest fra Johannes prologen som er innledningen eller fortalen til evangeliet etter Johannes. Med korte og enkle ord får vi en gjennomgang av hele evangeliets innhold.

Hvorfor skriver Johannes sitt evangelium?

Dette svarer han selv på i Joh. 20,3: «*disse er skrevet ned for at dere skal tro at Jesus er Messias, Guds Sønn, og for at dere ved troen skal ha liv i hans navn.*» Johannes vil at du skal tro på Jesus og ha liv i ham. Han slår fast at Jesus er Guds Sønn: «*I begynnelsen var Ordet. Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud.*» Joh. 1,1. «*Og Ordet ble menneske og tok bolig iblant oss, og vi så hans herlighet, en herlighet som den enbårne Sønn har fra sin Far, full av nåde og sannhet.*» Joh. 1,14. Jesus er Guds Sønn. Han åpenbarer for oss den evige Guds herlighet som er full av nåde og sannhet.

I teksten får vi døperen Johannes vitnesbyrd om Kristus. «*Johannes vitner om ham og roper ut: «Det var om ham jeg sa: Han som kommer etter meg, er kommet før meg, for han var til før meg.»* Joh.1,15 Jesus kaller Johannes en profet, «*Ja, jeg sier dere: mer enn en profet!*» Luk 7,26 Det som gjør en profet til en profet er at Herren taler til han og åpenbarer seg for han. Dette for at profeten skal bringe Guds ord ut til folket. «*Så sa Herren: Hør mine ord! Er det en profet hos dere? I syn gir jeg meg til kjenne for ham, i drømmer taler jeg til ham.*» 4 Mos 12,6. Herren hadde i sannhet gitt seg til kjenne overfor Johannes. Disiplene brukte lang tid på å forstå hva profetene hadde sagt om Kristus, selv om de i flere år var sammen med Jesus og gikk i lære hos han. Men døperen Johannes forkynte om Kristus innen Jesus begynte sin offentlige virksomhet. Han var klar på at Jesus var Messias, Guds sønn og det Guds lam som bar verdens synder.

- for han var til før meg

Døperen Johannes lærer oss her at Jesus Kristus er fra evighet av. «*Han som kommer etter meg, er kommet før meg, for han var til før meg*» Dette sier han om Jesus og understreker at han er av guddommelig natur. Hvordan kunne Johannes være så sikker på det? Han hadde fått det åpenbart gjennom Guds ord: «*da kom Guds ord til Johannes, Sakarjas sønn, i ødemarken.*» Luk 3,2 Johannes hadde studert Moses og profetene og Gud hadde undervist han gjennom sitt ord. Gamle Simon i Tempelet kjente igjen Jesus da han kom 8 dager gammel til tempelet fordi Ånden hadde undervist han gjennom ordet. På samme måte kjente døperen igjen Jesus da han kom, og han var sikkert på hvem han var. Johannes kjente godt til profeten Malaki som engelen Gabriel hadde sitert da han kunngjorde for Sakarias at Johannes skulle bli født: «*Se, jeg sender min budbærer, han skal rydde vei for meg. Brått kommer han til sitt tempel, Herren som dere søker, og paktens budbærer, han som dere lengter etter, se, han kommer, sier Herren over hærskaene.*» Mal 3,1 Vi lærer i Luthers lille katekisme i forklaringen til 2. trosartikkel: «*Sann Gud født av Faderen fra evighet og til like sant menneske født av jomfru Maria*» Kristus var til fra evighet av.

«Av hans fylde har vi alle fått, nåde over nåde.»

Døperen Johannes kjente ikke bare til Jesu person, han kjente også til Jesu gjerning og oppgave her i verden. Det første vi merker oss her er ordet «*alle*». Når det står at «*har vi alle fått*», så gjelder det alle. Det er alle mennesker eller hele verden. Det er nettopp det Johannes sier i v. 29: «*Se, Guds lam, som bærer bort verdens synd!*» Alle mennesker ble gjennom syndefallet fortapt og fordømt på grunn av sine synder. Her understreker Johannes at alle mennesker, hele verden, får også del i hans fylde, hans uendelige rikdom, og det er bare av nåde. Det finnes de som hevder at jomfru Maria var uten arvesynd. Men Skriften lærer oss at: «*for alle har syndet og mangler Guds herlighet.*» Rom 3,23. Noen mener også at nyfødte barn er uten arvesynd og at de derfor ikke har behov for dåpen. Men skriften lærer tydelig i Sal 51,7: «*Ja, med skyld ble jeg født, med synd ble jeg til i mors liv.*» Like sikkert som at vi alle må bekjenne at vi er syndere, så skal vi også alle får del i det som her står: «*Av hans fylde har vi alle fått, nåde over nåde.*» Denne store gave som er nåde over nåde, er gitt til alle mennesker også til de som ikke tar imot denne gaven. Det samsvarer med hva Paulus sier i Rom 5,18: «*Som ett menneskes fall ble til fordømmelse for alle mennesker, slik fører ett menneskes rettferdige gjerning til frifinnelse og liv for alle.*» Jesu rettferdighet gjelder alle mennesker. Jesu frelsesverk er for alle mennesker. Kjære venn. Vi mennesker har så lett for å tenke at Jesu verk ikke kan være for meg. Jeg mislykkes igjen og igjen, dessuten er mine synder for store og alvorlige til at de omfattes av Jesu verk. Selv om jeg gjør mitt ytterste så klarer jeg ikke å fri meg fra dem. Til det er å si at har Jesus sonet og betalt for all verdens synd, så har han sonet og betalt for alle dine også. Gud er tilfreds med det Jesus gjorde, da har du all grunn til å glede deg over Jesu rettferdighet som er din rettferdighet. «*Av hans fylde har vi alle fått*». Jesu fylde er uten begrensninger og tar aldri slutt. Nåden

er som et hav som omgir hele jorden. Det er nok til alle for både tid og evighet. Nåde over nåde. Denne nåden har vi i Jesus Kristus som er nådens kilde. Han er det levende vann for alle som tørster etter syndenes forlatelse. Men nåden er også dette at vi får ta imot Jesus i og med troen på han. Jesus dør for oss på korset. Blodet hans renner for vår skyld. Denne nåden gir han oss i nådemidlene. Den kommer til oss gjennom Ordet, i dåpen, i nattverden og i avløsningen. Gud har ordnet det slik at vi får nåde over nåde, igjen og igjen. Han blir aldri trett av oss og er full av nåde og barmhjertighet. Gud venter på at vi skal komme igjen og igjen for å bekjenne våre synder. Han vil slå armene om oss og fortelle oss at han elsker oss igjen og igjen. Han kler oss opp i nye klær og lager fest for oss med de beste retter. Han møter oss i skriftemålet og forteller deg at han elsker deg. Han møter deg i ordet og forteller deg at hans nåde er deg nok. I liturgien med bønner og salmer og i prekenen får du høre det samme. Så avslutter han det hele med å innby deg til måltid. Her gir han seg selv, sitt legeme og blod til syndenes forlatelse. Han lager fest for oss. Et hav av nåde. Nåden er gratis- den er din, akkurat slik du er nå. Du har sikkert stått ved stranden og sett havets bølger slå innover land, den ene bølgen etter den andre. Slik er Herrens nåde mot oss. Den kommer igjen og igjen, og den er der selv i tider vi ikke ser og kjenner at den er der. *«Av hans fylde har vi alle fått, nåde over nåde.»*

«For loven ble gitt ved Moses, nåden og sannheten kom ved Jesus Kristus.»

Slik åpenbarer Gud seg for oss. Gud er lovgiveren, Moses er tjeneren, han er et redskap Gud bruker. Loven er derfor guddommelig og viser oss Guds hellige vilje. Moses var et ufullkomment menneske som oss, men det er Gud som stod bak budene og loven. *«Loven er altså hellig, og budet er hellig, rett og godt.»* Rom 7,12. Loven viser oss Guds hellige vilje. Loven viser oss konsekvensene av å ikke følge Guds vilje. Lovens oppgave er å vise oss til rette, få oss til å innse vår reelle situasjon at vi er fortapt i og med våre synder og overtredelser. Loven viser oss at veien til Gud gjennom gjerninger er stengt. Lovens oppgave er å føre oss fram for Gud slik at vi må bekjenne våre synder: Herre jeg har syndet i tanker, ord og gjerning og kjenner den onde lyst i mitt hjerte. Det ser jeg nå når dine bud står klart for meg. Men så finnes det også et evangelium for syndere siden *«nåden og sannheten»* kom i og med Jesus Kristus. Ordet **«kom»** viser oss at *«nåden og sannheten»* kom i og med at ordet ble menneske. *«nåden og sannheten»* er ikke til stede uten Jesus. Det er Jesus Kristus som er og blir nådens og sannhetens kilde. Han er klippen alt bygger på. Han er den grunnvoll som er lagt. Han er den du må vende deg til med dine synder. Hva så med *«nåden og sannheten»* i det gamle testamentet? Var det også her en nåde for syndere? Nåden og sannheten kom jo med Jesus? Ja, det var nåde og sannhet for syndere. Men ikke i kraft av loven, den var også her i kraft av Kristus og løftet om Kristus. Gud kunne også være syndere nådig i GT fordi han hadde i sitt himmelske råd besluttet hva han skulle gjøre, og Israel levde med løftet om han som skulle komme. Men nåden ble en realitet gjennom Jesu lidelse og død. Dermed trenger vi et helt spesielt forhold til Jesus hvis vi skal få del i hans nåde. Vi må eie han. Vi må ha del i han. Vi må være ett med ham. Vi må ha et forhold til han. Vi taler om troen og det å tro på Jesus Kristus. Denne troen får vi som gave i og med at Den hellige Ånds åpenbarer evangeliet for oss. Først nå nevner evangelisten Johannes Jesus Kristus ved sitt rette navn. Gjennom hele prologen har han nærmet seg den historiske personen Jesus Kristus som nå nevnes ved navn, *«nåden og sannheten kom ved Jesus Kristus»*. Når Gud åpenbarer seg for oss gjennom *«nåden og sannheten»*, så er det gjennom evangeliet.

«Ingen har noen gang sett Gud, men den enbårne, som er Gud, og som er i Fars favn, han har vist oss hvem han er.»

«Ingen har» - her slås det fast at ikke ett eneste menneske, ei heller Moses, har i det ytre eller gjennom indre opplevelser, sett Gud i sin fylde og rikdom og herlighet. Gud bor i et lys der ingen synder kan komme eller har adgang. Gud *«bor i et lys dit ingen kan komme, han som intet menneske har sett og ingen kan se. Ham tilhører ære og evig makt! Amen.»* 1 Tim 6,16. Gud sa til Moses at intet menneske kan se han og leve. Guds herlighet ville fortære synderen. Når Gud åpenbarer seg, er det gjennom Sønnen den enbårne. Jesus sier at den som har sett Sønnen, har også sett Gud eller Faderen. Joh 14,8-9 *«Da sier Filip: "Herre, vis oss Faderen, og det er nok for oss." 9 Jesus svarer: "Kjenner du meg ikke, Filip, enda jeg har vært hos dere så lenge? Den som har sett meg, har sett Faderen. Hvordan kan du da si: "Vis oss Faderen?"»* Hvordan kan vi se Gud og lære han å kjenne? Det skjer gjennom lov og evangelium. Ved loven lærer vi hvem vi er av naturen at vi er syndere. Ved evangeliet lærer vi at Gud tar oss til sine barn og tilgir oss alle våre synder for Jesu Kristi skyld.

«Av hans fylde har vi alle fått, nåde over nåde»

Amen.